

CRNA GORA

Komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki

Broj: UP. 0903-361/2024

ESJN: 82198

Podgorica, 11.12.2024.g.

Komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki u vijeću sastavljenom na osnovu Odluke o sastavu vijeća broj 09-29/10-2024 od 21.10.2024.g., na osnovu člana 192 stav 1 tačka 7 Zakona o javnim nabavkama ("Sl. list CG", br. 74/19, 3/23 i 11/23), u postupku po žalbi "Spark" d.o.o. Nikšić od 15.11.2024.g. izjavljenoj, protiv tenderske dokumentacije broj 165/24 od 08.11.2024.g. Crnogorskog elektrodistributivnog sistema d.o.o. Podgorica, za otvoreni postupak javne nabavke, na sjednici održanoj dana 11.12.2024.g., donijela je

RJEŠENJE

Odbija se žalba "Spark" d.o.o. Nikšić od 15.11.2024.g., izjavljena protiv tenderske dokumentacije Crnogorskog elektrodistributivnog sistema d.o.o. Podgorica broj 165/24 od 08.11.2024.g. za otvoreni postupak javne nabavke, kao neosnovana.

Obrazloženje

Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o. Podgorica je, kao naručilac, dana 08.11.2024.g., objavio na ESJN tendersku dokumentaciju broj 165/24, za otvoreni postupak javne nabavke robe–zimskih jakni.

"Spark" d.o.o. Nikšić, je dana 15.11.2024.g. putem ESJN, izjavio, Komisiji za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki (u daljem tekstu: Komisija za zaštitu prava) žalbu protiv navedene tenderske dokumentacije u kojoj, u bitnom, ističe da je naručilac u tehničkoj specifikaciji, između ostalog, zahtijevao: "Propustljivost vodene pare ASTM E-96//E96M...", tj. da je zahtijevao ispitivanje propustljivosti vodene pare za zimske jakne po američkom standardu ASTM E-96//E96M, gdje skraćenica ASTM predstavlja skraćenicu za Američko društvo za ispitivanje i materijale koje se nalazi u Sjedinjenim Državama, na koji način je grubo prekršio član 87 Zakona o javnim nabavkama (u daljem tekstu: ZJN). Naime, ističe da naručilac umjesto da u tehničkoj specifikaciji za zimsku jaknu zahtijeva Evropski standard za ispitivanje propustljivosti vodene pare koji se primjenjuje i postoji u Evropskoj uniji i to EN ISO 11092:2014, zahtijeva ispitivanje propustljivosti vodene pare za zimsku jaknu po američkom standardu ASTM E-96//E96M. Osim navedenog, ističe da pored standarda ASTM E-96//E96M naručilac ne navodi riječi "ili ekvivalentan", a što je obavezan po članu 87 stav 4 tačka 2 ZJN. Smatra da je na navedeni način naručilac diskriminisao sve ostale ponuđače u postupku javne nabavke i onemogućio im učešće na tenderu jer je favorizovao samo jednog ponuđača koji je nabavio i unaprijed pripremio laboratorijske izvještaje o ispitivanju i kontrolisanju jakne po američkom standardu za ispitivanje

vodene pare ASTM E-96/E96M, a to je firma Albo DOO Beograd koja učestvuje na tenderu preko svoje filijale u CG, firme Albo Mne. Takođe, ističe da je ovakvim postupanjem naručilac prekršio čl. 8 i 10 ZJN, jer je direktno onemogućio ravnopravno učešće svih ostalih zainteresovanih ponuđača na tenderu, te u prilog svojoj tvrdnji dostavlja i stručno mišljenje laboratorije Mirta-kontrol d.o.o., kojim potvrđuje da postoji evropski standard za ispitivanjem propustljivosti vodene pare EN ISO 11092:2014. U konačnom, predlaže da Komisija za zaštitu prava usvoji žalbu i poništi tendersku dokumentaciju i predmet vrati na ponovni postupak i odlučivanje.

Naručilac je dana 25.11.2024.g., putem ESJN, dostavio Komisiji za zaštitu prava spise predmeta, sa odgovorom na žalbu u kojem, u bitnom, ističe da je žalba žalioca neosnovana. Naime, navodi da je tehničkom specifikacijom propisano: "3. Ret-propustljivost vodene pare u uslovima termodinamičke ravnoteže ISO 11092 od 28-30 m²xPa/W; 4. Propustljivost vodene pare ASTM E-96/E96M min 650 g/m² /24h.", iz čega je jasno da se u tehničkoj specifikaciji pozvao na evropske standarde, kao i standard ISO 11092, odnosno EN ISO 11092, ali da je tražio i dodatnu analizu koja ukazuje na dišljivost jakne i simulaciju znojenja korisnika u normalnim uslovima rada, odnosno bez dodatnog napora, te da je iz tehničke specifikacije jasno da se radi o dva različita standarda, sa različitim jedinicama mjere. Takođe, ističe da se danas, u tekstilnim proizvodima koriste mnoge metode mjerenja i ispitivanja za određivanje propustljivosti vodene pare, a što je i javno dostupno pristupom putem linka https://www.gozetim.org/bs/laboratuv_ar/tekstil-analizleri/fiziksel-testler/su-buhari-gecirgenligi, te navodi nekoliko metoda i to - Metoda Turl Dish, koja je najčešće korišćena metoda za određivanje otpornosti tkanine na vodenu paru, u kojoj metodi se nepropusnost tkanina za vodene pare testira u skladu sa ASTM E96-80 standardom, - Metoda zaštićena znojenjem od vruće ploče: u kojoj metodi je propusnost tkanina za vodenu paru testirana u skladu sa TS EN ISO 11092 standardom, gdje uređaj koji se koristi ima grijanu ploču za simuliranje znojenja, - Uspravna i obrnuta metoda čaše kod koje metode ispitivanja se mjerenje prenosa vodene pare vrši prema JIS L1099 B2 standardu, - Metoda rotirajuće platforme u kojoj se metodi ispitivanja izvode prema standardu BS 7209. Dalje navodi da je, istraživanjem tržišta, utvrđeno da se tražena metoda primjenjuje u Evropi i zemljama u okruženju, i to od strane akreditovanih laboratorija, a što je dostupno na linkovima: <https://www.intertek.com/polymers-plastics/testlopedia/water-vapor-transmission-astm-e96/>, http://www.registar.ats.rs/?q=ASTM+E96&status=0&suspen_dovan=1&vrsta_akreditacije=0&datum_prve_akr_od=&datum_prve_akr_do=&datum_poslednje_akr_od=&datum_poslednje_akr_do=&datum_isticanja_akr_od=&datum_isticanja_akr_do=, <https://www.testxchange.com/testing-lab/667326/sgs-sercovam-2/>. Takođe, navodi da nije naveo "ili ekvivalent" pored traženih standarda jer su to međunarodni i evropski standardi, tj. nije se pozvao na crnogorske, odnosno MEST standarde da bi bio u obavezi da navede ili ekvivalent, a sve u skladu sa članom 87 stav 4 tačka 2 ZJN. Napominje da je predmetnom nabavkom definisao minimalne zahtjeve kvaliteta robe, zavisno od uslova i potreba, kao i način dokazivanja usklađenosti sa zahtjevima ili kriterijumima utvrđenim u tehničkim specifikacijama i kriterijumima, a sve u skladu sa članom 92 ZJN. Dalje ističe da podnosilac žalbe, kao potencijalni ponuđač, ima zakonsko pravo da shodno članu 87 stav 6 ZJN, dokazom o kvalitetu dokaže da ponuda ekvivalentno ispunjava zahtjeve koji su predviđeni tehničkom specifikacijom, te navodi da podnosilac žalbe, takođe, nije iskoristio pravo da podnese zahtjev za pojašnjenje ili izmjenu tenderske dokumentacije ili da ukaže na nedostatke iste već paušalno iznosi u potpunosti neosnovane optužbe. Ukazuje da je Institut za standardizaciju Crne Gore potpisnik sporazuma o međunarodnoj saradnji u oblasti standardizacije, koji je potpisao sporazume o poslovno-tehničkoj saradnji sa nacionalnim tijelima za standardizaciju drugih država, koji sporazumi imaju za cilj unapređenje odnosa i uzajamne saradnje Crne Gore i drugih zemalja

potpisnica u oblasti standardizacije, u cilju eliminisanja tehničkih barijera u trgovini, povećanja nivoa bezbjednosti, zaštite zdravlja i života ljudi, kao i unapređenja održivog razvoja i očuvanja životne sredine, te da važan segment saradnje sa nacionalnim institucijama za standardizaciju drugih država predstavljaju ugovorni odnosi koje Institut ima sa institutima iz Njemačke (DIN), Velike Britanije (BSI), Francuske (AFNOR), kao i sa američkim društvom za ispitivanje i materijale (ASTM International), koja ugovorna saradnja omogućava zainteresovanim stranama da u prostorijama Instituta ostvare uvid u tekst njemačkih, britanskih, francuskih, odnosno ASTM standarda i da preko Instituta izvrše njihovu nabavku. U konačnom, predlaže da Komisija za zaštitu prava odbije žalbu kao neosnovanu.

Komisija za zaštitu prava je razmotrila žalbu, odgovor na žalbu, pobijanu tendersku dokumentaciju i ostale spise predmeta i utvrdila da je žalba neosnovana iz sljedećih razloga:

Odredbom člana 87 stav 2 propisano je da je naručilac dužan da tehničkom specifikacijom omogući jednak pristup svim privrednim subjektima u postupku nabavke bez ograničavanja tržišne konkurencije, te stavom 3 tačka 2 propisano da se tehnička specifikacija predmeta nabavke određuje upućivanjem na crnogorske standarde, norme ili srodne dokumente, tehničke propise i tehničke specifikacije koje se odnose na projektovanje, izvođenje radova ili upotrebu roba, koji su usaglašeni sa evropskim standardima, tehničkim propisima ili zajedničkim tehničkim specifikacijama, uz navođenje riječi "ili ekvivalentan", a ako takve norme, tehnički propisi i tehničke specifikacije ne postoje u Crnoj Gori, upućivanjem na evropske standarde, tehničke propise, zajedničke tehničke specifikacije, međunarodne norme i druge tehničke referentne sisteme koje su utvrdila evropska tijela za normiranje.

Naručilac je predmetnom tenderskom dokumentacijom utvrdio tehničku specifikaciju predmeta nabavke kojom je u dijelu "opis predmeta nabavke" predvidio "Zimska jakna", dok je u dijelu "Bitne karakteristike predmeta nabavke", između ostalog, predvidio sljedeće: "Karakteristike tkanine: 1. Masa po jedinici površine osnovne tkanine ISO 3801:1977- metoda 5 od 340-350 g/m² 2. Otpornost prema dejstvu vode -vodonepropustljivost (gradijent pritiska 60 cm H₂O/min) EN ISO 811 min 1.000 cmH₂O 3. Ret-propustljivost vodene pare u uslovima termodinamičke ravnoteže ISO 11092 od 28-30 m²xPa/W 4. Propustljivost vodene pare ASTM E-96/E96M min 650 900 63.000 kom g/m² /24h 5. Sirovinski sastav Lice jakne: I sloj-tkanina: poliamid 80%±3, elastan 20% ±3, II sloj: PU membrana 100%, III sloj polar pletenina poliestar 100%. Izrađena u skladu sa standardom: EN ISO 13688. Boja: Crvena boje sa crnim detaljima Sito štampa."

Radi potpunog i pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja od značaja za razjašnjenja ovog žalbenog navoda, Komisija za zaštitu prava se obratila Institutu za standardizaciju Crne Gore, sa zahtjevom broj UP. 0903-361/2024 od 02.12.2024.g. za dostavljanje informacija o sljedećem: "Da li za traženi ASTM E-96//E96M, postoji crnogorski ili evropski standard na koji se naručilac mogao pozvati, a koji odgovara traženom?"

Povodom predmetnog zahtjeva, Institut za standardizaciju Crne Gore dostavio je Komisiji za zaštitu prava akt broj 03-426-893-1/24 od 05.12.2024.g. u kojem je, između ostalog, navedeno sljedeće: "Shodno prethodno navedenom obavještavamo vas da na nacionalnom i evropskom nivou ne postoji standard koji je ekvivalentan standardu ASTM E96/E96M. Međunarodni standard ISO 11092:2014 je identičan sa crnogorskim standardom MEST EN ISO 11092:2016, Tekstil - Određivanje fizioloških svojstava - Određivanje otpornosti na toplotu i propustljivost vodene pare

u ustaljenim uslovima (ispitivanje vrućom pločom koja se vlaži). ISO 11092 (odnosno MEST EN ISO 11092) i ASTM E96/E96M se koriste u praksi za ispitivanje tekstila u dijelu propustljivosti vodene pare, ali imaju različite metode ispitivanja i mjerne jedinice. Institut za standardizaciju Crne Gore ima potpisan sporazum o saradnji sa Američkim društvom za ispitivanje i materijale (ASTM International) na osnovu kojeg Institut ima pravo prodaje ASTM standarda.”

Dakle, iz navedenog činjeničnog stanja jasno proizilazi da je naručilac tenderskom dokumentacijom utvrdio tehničke karakteristike koje treba da posjeduje zahtijevana zimska jakna, u kojima je sadržan opis, odnosno naziv predmeta nabavke, bitne karakteristike predmeta nabavke i zahtjevi u pogledu načina izvršavanja predmeta nabavke koji su bitni za sačinjavanje ponude i izvršenje ugovora, te da je predmet nabavke definisao po odgovarajućim parametrima na način da ponuđači mogu da sačine odgovarajuće i međusobno uporedive ponude, a što je u skladu sa odredbama člana 87 st. 1, 3 i 4 ZJN. Naime, imajući u vidu da iz odgovora Instituta za standardizaciju proizilazi da na nacionalnom i evropskom nivou ne postoji standard koji je ekvivalentan standardu ASTM E96/E96M, to Komisija za zaštitu prava nalazi da naručilac zahtjevom “Propustljivost vodene pare ASTM E-96//E96M min 650 900 63.000 kom g/m² /24h”, nije povrijedio odredbu člana 87 ZJN, niti je bio dužan da navodi riječi “ili ekvivalent” jer je ovu oznaku dužan da navodi samo u slučaju da je tehnička specifikacija predmeta nabavke određena upućivanjem na crnogorske standarde, norme ili srodne dokumente, tehničke propise i tehničke specifikacije koje se odnose na projektovanje, izvođenje radova ili upotrebu roba, koji su usaglašeni sa evropskim standardima, tehničkim propisima ili zajedničkim tehničkim specifikacijama. Osim navedenog, a pri činjenici da se ISO 11092 (odnosno MEST EN ISO 11092) i ASTM E96/E96M koriste u praksi za ispitivanje tekstila u dijelu propustljivosti vodene pare, ali da imaju različite metode ispitivanja i mjerne jedinice, to je naručilac imao pravo da pored ISO 11092 zahtijeva i ASTM E96/E96M, odnosno da traži proizvode određenih karakteristika u skladu sa svojim potrebama, koji svojim kvalitetom, performansama i dr. odgovaraju njegovim zahtjevima, koje pravo naručioca nije isključeno nijednom odredbom ZJN, a što u krajnjem ne ograničava žalioca da u skladu sa članom 87 stav 6 ZJN ponudi proizvode koji nijesu u skladu sa tehničkom specifikacijom, ako u ponudi bilo kojim validnim dokazom dokaže da rješenja koja je ponudio na ekvivalentan način zadovoljavaju zahtjeve utvrđene tehničkom specifikacijom. Takođe, a kako Institut za standardizaciju Crne Gore ima potpisan sporazum o saradnji sa Američkim društvom za ispitivanje i materijale (ASTM International) na osnovu kojeg Institut ima pravo prodaje ASTM standarda, to naručilac propisivanjem standarda ASTM E96/E96M nije ograničio konkurenciju, jer je isti dostupan svim ponuđačima u Crnoj Gori.

Pored ispitivanja žalbenih navoda žalioca, Komisija za zaštitu prava je, u skladu sa članom 196 ZJN, po službenoj dužnosti, utvrdila da u ovoj fazi postupka javne nabavke nije učinjena nijedna od bitnih povreda pravila postupka javne nabavke iz člana 195 stav 1 ovog Zakona.

Budući da je žalba odbijena kao neosnovana, žalilac nema pravo na povraćaj sredstava koje je uplatio na ime naknade za vođenje žalbenog postupka, shodno članu 188 stav 5 ZJN.

Na osnovu izloženog, a primjenom člana 192 stav 1 tačka 7 ZJN, Komisija za zaštitu prava je odlučila kao u dispozitivu rješenja.

Uputstvo o pravnoj zaštiti

Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor tužbom Upravnom sudu Crne Gore u roku od 20 dana od dana objavljivanja ovog rješenja na ESJN i na internet stranici Komisije za zaštitu prava.

Danom objavljivanja ovog rješenja na ESJN i na internet stranici Komisije za zaštitu prava, smatra se da je rješenje uredno dostavljeno strankama u postupku, shodno članu 193 stav 4 ZJN.

Predsjednik vijeća,

Danilo Lj. Marković

Dostavna naredba:

- Objaviti rješenje na ESJN i na internet stranici Komisije za zaštitu prava u roku od tri dana od dana donošenja rješenja,
- dostaviti u a/a.

